

vergadering **C7**
zittingsjaar 2021-2022

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën, Begroting en
Justitie

van 5 oktober 2021

(Wegens de coronamaatregelen werd deze vergadering via videoconferentie georganiseerd.)

**Vlaams
Parlement**

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Karl Vanlouwe aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de herziening van het Stabiliteits- en Groeipact – 4476 (2020-2021)	3
VRAAG OM UITLEG van Brecht Warnez aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over burgerparticipatie en het Vlaamse consultatieportaal – 23 (2021-2022)	7
VRAAG OM UITLEG van Stijn De Roo aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de werking van het MAGDA-platform – 71 (2021-2022)	10
VRAAG OM UITLEG van Stijn De Roo aan Matthias Diependaele, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed, over de gewijzigde registratierechten – 79 (2021-2022)	16

VRAAG OM UITLEG van Karl Vanlouwe aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de herziening van het Stabiliteits- en Groeipact – 4476 (2020-2021)

Voorzitter: de heer Steven Vandeput

De voorzitter: De heer Vanlouwe heeft het woord.

Karl Vanlouwe (N-VA): Minister-president, enkele weken geleden gaf de Europese Commissie het startschot voor de opening van de debatten over een mogelijke hervorming van de Europese fiscale regels die destijds werden vastgelegd in het Stabiliteits- en Groeipact van de Europese Unie. Zo verklaarde de EU-commissaris voor Economie, Paolo Gentiloni, dat de publieke consultatie hierover in de herfst, dus waarschijnlijk heel binnenkort, zal worden gelanceerd.

Het Stabiliteits- en Groeipact is een afspraak tussen de EU-lidstaten die bepaalt dat, ten eerste, het begrotingstekort van de lidstaten niet boven de 3 procent van het bbp mag uitkomen, en, ten tweede, de staatsschuld niet meer dan 60 procent van het bbp mag bedragen. Deze intra-Europese afspraken worden echter niet altijd strikt gevolgd, zoals we dat hebben gekend in België, waar er geregeld sprake was van een ontsparing van de begroting. Overigens werd tijdens de coronapandemie de zogenaamde ontsnappingsclausule van het pact geactiveerd. Dat was toen natuurlijk een crisissituatie. Massale publieke investeringen tijdens de pandemie hebben de schuldgraad in alle EU-lidstaten de hoogte ingestuurd.

De vraag is nu echter, met het einde van de coronacrisis in zicht, hoe het Stabiliteits- en Groeipact moet worden aangepast. Bepaalde lidstaten, zoals Frankrijk, Spanje en Italië, de eerder zuidelijke landen, menen dat de begrotingsregels te strak zijn en dienen te worden versoepeld in het licht van de grote beleidsuitdagingen waarvoor Europa staat, met name post corona en ook de klimaatverandering.

Aan de andere kant staat er gelukkig een stevige coalitie van zuinige, verantwoordelijke, door sommige wat minachtend vrekke landen genoemd. Dat zijn dan vooral de noordelijke landen, zoals Nederland, Denemarken, Finland en Zweden, maar ook Oostenrijk, Letland, Slowakije en Tsjechië. Dit zijn landen die een goede, sterke economie hebben en de begroting meestal onder controle hebben. Deze coalitie publiceerde een gezamenlijke visietekst waarin zij het belang van houdbare openbare financiën, het verminderen van excessieve schulden en handhaving van de regels onderlijnen, want dat is ook de beste garantie wanneer er zich een crisissituatie voordoet.

Met de publicatie van die gezamenlijke visie lijkt de Europese Unie zich op te maken voor een moeilijke discussie, die pas echt zal kunnen aanvatten na de vorming van een nieuwe Duitse regering.

In ieder geval is het duidelijk dat dit vraagstuk enorm belangrijk is voor de toekomst van de Unie. We zijn dan ook zeer tevreden dat alvast de Vlaamse Regering haar begrotingstekort halveert tegen 2024, dat het tekort in 2026 gedaald zal zijn tot 241 miljoen euro en dat er in 2027 opnieuw een begroting in evenwicht zal zijn, zonder dat de Vlaamse Regering bijkomende maatregelen zal moeten nemen. Het blijft natuurlijk afwachten hoe het zal verlopen met de begroting van het federale niveau.

Minister-president, welk standpunt zal België innemen tijdens de besprekingen van een mogelijke hervorming van het Stabiliteits- en Groeipact?

Hierbij aansluitend: welk standpunt verdedigt de Vlaamse Regering op het intra-Belgisch overleg?

Hoe staat de Vlaamse Regering tegenover de gezamenlijke visie van de coalitie van verantwoordelijken, de noordelijke landen?

Hoe staat de Vlaamse Regering tegenover een versoepeling van het Stabiliteits- en Groeipact, wat dan weer door de zuidelijke landen wordt gevraagd?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Goedemiddag, collega's. Mijnheer Vanlouwe, België heeft tot hiertoe steeds gepleit voor het behoud van de fundamenteën van het Stabiliteits- en Groeipact, zoals de 3 procent- en de 60 procentregels, namelijk de correctieve arm, maar tegelijk opgeroepen om meer flexibiliteit te voorzien voor publieke investeringen, namelijk de preventieve arm.

Waar we onder meer op aansturen, is een herziening van de wijze waarop de overheidsinvesteringen in aanmerking worden genomen in het kader van de Europese begrotingsregels van het Stabiliteits- en Groeipact. Eerder dan de volledige uitgave in te schrijven, stellen we voor om te werken met afschrijvingen op de investeringen bij de bepaling van het begrotingssaldo dat in aanmerking wordt genomen. Dat is heel de discussie rond Oosterweel bijvoorbeeld. Als men het Stabiliteits- en Groeipact op de letter beschouwt, zou het Oosterweelproject in bijna geen enkele lidstaat realiseerbaar zijn. We maken dus een onderscheid tussen overheidsinvesteringen en de gewone courante exploitatieresultaten.

De Europese Commissie zal in de komende weken een openbare raadpleging opstarten. Dat zal een goede gelegenheid vormen om op Belgisch niveau onze positie tegen het licht te houden en verder aan te vullen. Die openbare raadpleging werd overigens al gelanceerd in 2020, maar werd gepauzeerd wegens de coronacrisis.

Het Belgische standpunt zoals ik dat zonet heb geschetst, komt overeen met het Vlaamse standpunt. Wanneer de Europese Commissie de reflectie start op Europees niveau, zullen we ook het Vlaamse standpunt tegen het licht houden. Maar we zullen uiteraard vertrekken van de standpunten zoals opgenomen in de visienota van de Vlaamse Regering uit 2016. Zo pleiten we voor een vereenvoudiging van de preventieve arm. Op dit moment zijn voor een lidstaat in de preventieve arm het structureel saldo en de uitgavennorm relevant. Door te varen op één duidelijk budgettair kompas, zijnde de uitgavennorm, kan het kader eenvoudiger en duidelijker geïnterpreteerd worden en op die manier ook beter toegepast worden.

Onze houding tegenover de visie van de coalitie van de verantwoordelijken zullen we mee bepalen tijdens het herzien van onze standpunten. Maar u voelt aan dat wij daar heel dicht bij liggen.

De houding van de Vlaamse Regering tegenover een versoepeling van het Stabiliteits- en Groeipact zullen we moeten bekijken, maar onze houding is tot nu toe steeds geweest dat de correctieve arm goed zit, en dan heb ik het over de 3 procent en de 60 procent. Aanpassingen zijn mogelijk in de preventieve arm, zoals ik zonet heb aangegeven, omdat ik gewoon denk dat het de groei fnuikt wanneer men overheidsinvesteringen moet afschrijven op het jaar waarin men de uitgaven doet. Ik denk dat dat niet gezond is. De bedrijfsboekhouding is daarin veel relevanter, waarin men die dingen afschrijft en dus enkel het afgeschreven bedrag in uw exploitatierekening brengt. Dat lijkt me voor de groei veel bevorderlijker. Ondertussen moet natuurlijk de schuldgraad en het exploitatieresultaat onder

controle worden gehouden. Als de twee samen sporen, lijkt mij dat het beste om groei te stimuleren in de Europese Unie.

De voorzitter: De heer Vanlouwe heeft het woord.

Karl Vanlouwe (N-VA): Minister-president, dank u voor uw duidelijk standpunt. Het is een goede zaak dat wij vanuit Vlaanderen blijven pleiten voor die onderdelen van het Groei- en Stabiliteitspact, namelijk het begrotingstekort niet boven de 3 procent en de staatsschuld niet meer dan 60 procent van het bbp. Het is reeds meermaals gezegd dat wanneer er zich zoiets als een pandemie voordoet, het goed is dat wij geen al te grote schuld hebben. Ik kijk vooral naar Nederland dat ook werd geconfronteerd met onder meer zware overstromingen, zoals ook ons land. Nederland is er alvast beter op voorbereid wanneer zich een dergelijke situatie voordoet.

Ik begrijp dat het misschien nog wat vroeg is om een positie in te nemen. Ik hoop alvast dat Vlaanderen zich via België zal aansluiten bij die coalitie van verantwoordelijken. Wij hebben dat ook gezien bij de besprekingen vorig jaar van het meerjarig financieel kader waarbij vanuit de coalitie van verantwoordelijken – het waren min of meer dezelfde landen – een verantwoorde houding werd aangenomen.

Ik denk dat wij vanuit Vlaanderen niet het slachtoffer mogen zijn van een uiteenlopende intra-Belgische visie op begroting en fiscaliteit. Ik zal die vraag zeker opnieuw stellen wanneer dat openbaar onderzoek lopende is of afgesloten wordt, maar ik pleit er alleszins voor dat we, zeker vanuit Vlaanderen, en dan onrechtstreeks ook vanuit België, aansluiten bij die noordelijke coalitie.

De voorzitter: De heer Van Rompuy heeft het woord.

Peter Van Rompuy (CD&V): Collega's, vooreerst is het belangrijk dat er een begrotingskader is op Europees niveau. Kijk maar gewoon even terug naar de eurocrisis, die net ontstaan is door een schulden crisis in één lidstaat. Het feit dat we één gezamenlijke munt gebruiken, verplicht ons om ook een gezamenlijk budgettair kader te hebben, dat zo goed mogelijk gerespecteerd wordt. Anders ga je van een schulden crisis in één land naar een monetaire crisis voor de hele Europese Unie. We hebben zo'n crisis meegemaakt, maar de munt heeft het overleefd. Een 'rules based' begrotingskader, gefundeerd op een aantal regels die iedereen geacht wordt te respecteren, of ten minste het pad daar naartoe, is dus essentieel als je één Europese munt, de euro, wilt blijven delen. En aangezien wij als Vlaanderen bij de winnaars zijn van het verhaal van de euro, lijkt het ons belangrijk dat we op die lijn blijven, ook in de toekomst.

Men heeft dat toezicht toentertijd trouwens wat uitgebreid. Men heeft beslist om niet enkel te kijken naar het budgettaire, maar ook naar een aantal economische evenwichten. Landen die wat minder inspanning doen op bijvoorbeeld het vlak van begroting, wordt gevraagd om een aantal hervormingen door te voeren op het vlak van de arbeidsmarkt en dergelijke meer. Dat pakket is nodig als je één munt wilt hebben. Dus dat het Stabiliteits- en Groeipact na volgend jaar – volgend jaar is het nog geschorst – weer geactiveerd moet worden, lijkt mij zonneklaar.

Is er een echte noord-zuidverdeling in Europa? Dat valt nog te bezien. De grote trekker van het noordelijke deel is altijd Duitsland geweest. Er zijn net verkiezingen geweest in Duitsland. Het is nog onduidelijk welke coalitie daar uiteindelijk naar voren zal komen en welke accenten die zal leggen in de toekomst. Ook de Franse verkiezingen zullen een heel grote rol spelen in dit debat. Die zijn voor het voorjaar van volgend jaar. In mijn ogen zal dit debat dus pas echt op temperatuur komen in april, mei van volgend jaar, wanneer duidelijk is wie de leiding neemt in de twee

belangrijkste Europese landen. Ik denk dat we tegen dan zeker klaar moeten zijn met een Belgische opinie.

Er is natuurlijk veel gebeurd intussen. Een zekere update, waarin men meer rekening houdt met de investeringsagenda die zowat alle Europese landen en ook deze regering uitvoeren, lijkt mij de logica zelve. Het was te verwachten dat er rond investeringen een aantal nieuwe regels zouden komen. Dat doen we trouwens zelf ook. De relancebudgetten zijn buiten de begrotingsnorm gezet, om het zo te zeggen. Ook voor Oosterweel zijn we al tien jaar vragende partij om dat op een andere manier budgettair in kaart te brengen. Ook het thema klimaat en de investeringen die daarvoor nodig zijn – kijk maar naar de Green Deal en alles wat daarrond hangt – zullen ongetwijfeld een belangrijke rol spelen in dit debat.

De voorzitter: De heer Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Uiteraard staat onze fractie ook achter de doelstellingen van het Stabiliteits- en Groeipact en blijven we daar ook achter staan, ook na deze crisis; dat spreekt voor zich.

Waar collega Vanlouwe wel een punt heeft, is dat we ons moeten aansluiten bij de landen en regio's die hun begroting op orde hebben, soms een beetje oneerbiedig de 'vreklanden' genoemd, en dat we ons daaraan moeten spiegelen. Dat de solidariteit naar andere landen niet oneindig mag zijn, spreekt voor zich.

Ik wil kort even aanvullen op de notie die ook door de minister-president werd gemaakt in verband met het niet afstompen van de economische groei en het op peil houden van de overheidsuitgaven daarbij. Natuurlijk heeft hij een punt wanneer hij zegt dat we slim moeten investeren om onze economie ook na deze crisis op vaart te houden. Maar ik wil ons toch behoeden en ervoor waarschuwen dat het mantra 'hoe meer overheidsuitgaven, hoe beter voor de economische groei' natuurlijk niet correct is. Als ik sommige voorstellen hoor, zeker van linkse partijen die nu aan eender wat geld willen uitgeven, dan denk ik dat dat geen goede zaak is.

Meer bepaald, en dat is al meermaals gezegd in deze commissie, moeten we vooral kijken dat we investeren in zaken die economische activa opleveren, in zaken die zorgen voor de digitale infrastructuur, de economische infrastructuur, voor onze havens, voor onze werkgelegenheid, voor onze arbeidsmarkt, in zaken die die dingen versterken. Dat zijn zaken die, als je het simpel wilt uitdrukken, een goede schuld opleveren, waar nettoactiva tegenover staan. Die balans, het investeren in de zaken die echt economische meerwaarde hebben, moeten we zeker bewaren. Dat doen we zeker in het plan Vlaamse Veerkracht. Maar zomaar zeggen dat we overheidsuitgaven op peil moeten houden omdat het anders slecht is voor de economische groei, vind ik soms een wat gevaarlijk evenwicht om op te balanceren. Het is echt zaak om die investeringen op economische meerwaarde te richten.

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Ik wil het pleidooi van de heer Vande Reyde onderschrijven. Ik heb daarnet het voorbeeld van Oosterweel gegeven. Het gaat inderdaad over overheidsinvesteringen met een return. Als je ze op de begrotingsjaren zelf moet 'afboeken', zal ik maar zeggen, is dat ondoenbaar. Dat is echt verschrikkelijk. Maar dat er bij wijze van spreken een gezond terugverdieneffect tegenover moet staan, dat lijkt mij de logica zelf. Het is dus niet zomaar een overheidsuitgave die in die categorie kan vallen, maar wel een overheidsuitgave die noodzakelijk is om de economische groei te stimuleren. Ik denk dat we daar op dezelfde golflengte zitten.

De voorzitter: De heer Vanlouwe heeft het woord.

Karl Vanlouwe (N-VA): Voorzitter, minister-president, ik sluit mij uiteraard ook volledig aan bij dat laatste punt, namelijk die flexibiliteit van dat onderdeel van de preventieve arm, zoals dat wordt genoemd. Het is inderdaad onmogelijk om die zware overheidsuitgave op tien jaar te boeken.

Ik wens wel nog even te reageren, niet ten aanzien van de minister-president, maar ten aanzien van collega Van Rompuy. Ik hoop dat we niet blijven wachten op een Frans-Duitse as, maar dat er een nieuwe as kan ontstaan in Europa, in de Europese Unie, namelijk een as van de noordelijke landen, landen die hun begroting in evenwicht hebben, die geen buitensporige uitgaven doen.

Ik houd dan een klein beetje mijn hart vast. Ik hoorde de voorbije weken bepaalde ideeën die op het federale niveau werden gelanceerd en die blijkbaar worden besproken. Het lijkt mij voor ons land, en zeker voor Vlaanderen, beter dat wij mee helpen werken aan een soort van noordelijke as, niet van vrekke landen, collega Vande Reyde, maar wel van verantwoorde landen, landen die sterk staan, die een begroting in evenwicht hebben. En wanneer er zich zware schokken voordoen, zoals we de voorbije zomer hebben gekend, met de overstromingen en de coronacrisis, zijn die landen klaar en hebben ze een reserve.

Ik hoop dat wij niet wachten op een as die alles wil bepalen in Europa, maar dat we sterk genoeg zijn om zelf een noordelijke as te vormen met Nederland, Zweden, Denemarken, Oostenrijk en verschillende andere landen. Het zijn niet zomaar enkele kleine en onbeduidende landen, het zijn ook sterke landen binnen de Europese Unie.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Brecht Warnez aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over burgerparticipatie en het Vlaamse consultatieportaal – 23 (2021-2022)

Voorzitter: de heer Steven Vandeput

De voorzitter: De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (CD&V): Minister-president, collega's, we moeten niemand er meer van overtuigen dat burgers betrekken bij het beleid tal van voordelen heeft. We denken aan het creëren van een draagvlak, het verbeteren van beleidsvoorstellen. Daartoe moeten we in Vlaanderen uiteraard ook alle nodige inspanningen leveren.

In uitvoering van het Vlaamse Bestuursdecreet werd een aankondiging gedaan van de lancering van een Vlaams consultatieportaal dat digitaal ontsloten zal of zou worden via de website www.vlaanderen.be. Het heeft tot doel een overzicht te bieden van de verschillende consultaties van de Vlaamse overheid en een eerste inspraakagenda te bieden op basis van de inhoud van de beleidsnota's. Op die manier kunnen burgers inspraak krijgen in het beleid, wat de burgerparticipatie bevordert.

Minister-president, in uw beleidsnota stelt u verder te zullen werken aan de vernieuwing van het inspraakmodel en te zorgen voor het gepaste beleids- en juridische kader. Het is in dat kader dat u de lancering hebt aangekondigd van onder meer een consultatieportaal van de Vlaamse overheid.

Ook in het Witboek 'Open en wendbare overheid' dat van 7 juli 2017 dateert, wordt melding gemaakt van een Vlaams consultatieportaal om de participatie van de burger te vergroten.

Minister-president, kunt u een stand van zaken geven over het consultatieportaal? Wanneer wordt dat effectief gelanceerd?

Wat is het toepassingsgebied van het portaal? Zullen alle beleidsdomeinen hierbij worden betrokken? Hoe zal dat operationeel in zijn werk gaan?

Welke principes en richtlijnen zullen worden gehanteerd bij het uitwerken van consultaties? Zullen bestaande adviesorganen ook worden betrokken? Dat is toch ook niet onbelangrijk.

En tot slot, minister-president, hebt u ook weet van consultaties die reeds lopende zijn of reeds afgelopen zijn? Zo ja, welke?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Mijnheer Warnez, ik zal naar godsvrucht en vermogen antwoorden op uw vier vragen. Zo hoop ik mijn score in de Krant van West-Vlaanderen toch een beetje te kunnen opdrijven.

Ik was niet ontevreden met de score die u mij gaf. Want Humo gaf mij 3 op 10 en u gaf mij al 5 op 10. Dat is dus een ongelooflijke progressie op enkele maanden tijd. Ik hoop op dat pad verder te kunnen gaan.

Ik kom terug op uw vragen. Ten eerste, het consultatieportaal zal een plaats krijgen op de centrale website www.vlaanderen.be. Een eerste analyse van de mogelijkheden loopt. De realisatie ervan is in de eerste helft van 2022 opgenomen in de roadmap van het webplatform waarop www.vlaanderen.be draait.

De consultaties die plaatsvinden, zijn nu al zichtbaar op de themapagina's van de entiteiten die ze organiseren en dat moet uiteraard zo blijven. Het consultatieportaal zal een overzicht bieden van al die consultaties en laat de geïnteresseerden ook toe om deze te raadplegen langs een centraal loket.

Ik kom tot uw tweede vraag. Het Bestuursdecreet vermeldt op twee plaatsen het gebruik van het consultatieportaal: bij consultaties op initiatief van de Vlaamse Regering en bij consultaties van de strategische adviesraden. De Vlaamse Regering is hierbij te verstaan als de regering in haar geheel, de individuele ministers én hun diensten. Daardoor zijn alle beleidsdomeinen er inderdaad door gevat.

Het is de bedoeling dat de initiatiefnemers zelf de informatie over hun consultaties toevoegen aan het consultatieportaal. Daarover zullen de nodige afspraken worden gemaakt. We onderzoeken ook of consultaties automatisch kunnen worden toegevoegd, bijvoorbeeld vanuit het inspraakplatform van CitizenLab, met wie mijn diensten een raamovereenkomst hebben afgesloten.

Uw derde vraag ging over de richtlijnen en de principes die zullen worden gehanteerd. Het is echter niet mogelijk om algemene richtlijnen uit te schrijven voor alle consultaties. Consultaties kunnen immers vele gedaantes aannemen en ze kunnen zowel fysiek als digitaal worden georganiseerd. Het doel van de consultatie bepaalt hoe ze het best wordt uitgewerkt om zo'n goed mogelijk resultaat te behalen. Een belangrijk principe is wel dat het consultatieportaal enkel de consultaties zal omvatten waarvoor de Vlaamse overheid het initiatief neemt.

Er is op www.vlaanderen.be heel wat informatie over participatie beschikbaar die de initiatiefnemers kan helpen om hun consultatie vorm te geven. Ook de omzendbrief over beleids- en regelgevingsprocessen besteedt aandacht aan

inspraakprocessen en geeft enkele aanbevelingen mee voor een kwaliteitsvolle aanpak.

De bestaande adviesorganen spelen een formele rol in het besluitvormingsproces. Maar ook zij kunnen op eigen initiatief of op vraag van de Vlaamse Regering consultaties organiseren, waarmee ze hun formele adviesrol kunnen onderbouwen. Het Bestuursdecreet voorziet die mogelijkheid trouwens expliciet, zoals ik daarnet al aanhaalde. De Vlaamse Onderwijsraad (Vlor) heeft dat bijvoorbeeld al gedaan. Ik kom daar seffens op terug.

Wat uw laatste vraag betreft, is het inderdaad zo dat er al verschillende consultaties geweest zijn of nog lopen. Die hangen immers niet af van het bestaan van een portaalsite. Door de coronacrisis waren digitale consultaties de aangewezen oplossing. Zo maakten een aantal Vlaamse entiteiten gebruik van de reeds vermelde raamovereenkomst voor het gebruik van het inspraakplatform van CitizenLab.

Sport Vlaanderen gebruikt het platform actief. Sinds augustus van dit jaar loopt langs die weg bijvoorbeeld de zoektocht naar het 'warmste sportinitiatief'. Het platform wordt ook gebruikt om te peilen naar innovatieve ideeën voor sportclubs of voor de hele sportsector. Het Departement Mobiliteit en Openbare Werken gebruikte het platform om te komen tot de Mobiliteitsvisie 2040, die intussen door de Vlaamse Regering is goedgekeurd. De Vlor gaat op zoek naar ideeën voor hun project 'De leraar op school en in de samenleving' en gaat nu met die honderden ideeën aan de slag. Het Departement Cultuur, Jeugd en Media zal in oktober een community-platform lanceren om verenigingen en lokale besturen actief te betrekken bij de realisatie van het digitaal verenigingsloket.

Tot slot vermeld ik nog een voorbeeld van een andere aard, namelijk het zogenaamde IBO-portaal van het Departement Omgeving. IBO staat voor Inspraak binnen het beleidsdomein Omgeving. Op dit portaal wordt alle informatie ontsloten over formele inspraakperiodes die lopen in het beleidsdomein Omgeving.

U ziet dus dat er een veelheid aan initiatieven is. De meerwaarde van het consultatieportaal zal zijn dat het alle consultaties in één overzicht zal kunnen aanbieden. Zoals ik gezegd heb, is het de ambitie om dat te realiseren in de eerste helft van 2022.

De voorzitter: De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (CD&V): Minister-president, ik ben zeker en vast akkoord dat consultaties of participatie niet afhangen van een bepaald portaal en dat we daar vanuit verschillende beleidsniveaus al heel hard mee bezig zijn. Dat wordt niet genoeg beklemtoond.

Ik dank u voor uw antwoord. Ik ben ook wel benieuwd naar de evolutie van zo een consultatieportaal. Ik durf misschien al iets verder te kijken. In Nederland staat men daar al een stukje verder in en gaat men eigenlijk rechtstreeks voor decreten inspraak voorzien. Daarbij ziet men dat onderzoekers of burgers individueel betrokken worden. Staat u ervoor open, om bijvoorbeeld een rechtstreeks digitaal platform, waarbij alle decreten via een portaal kunnen worden becommentarieerd, op te nemen binnen het portaal zelf? Of hebt u die ambitie misschien nog niet?

Tot slot, minister-president: ik kan uw humor appreciëren.

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Meneer Warnez, ik sluit voor de toekomst niets uit, maar laten we eerst leren kruipen voor we gaan lopen en dit burgerportaal

starten met zijn merites en zoals het nu gedefinieerd is. Dan denk ik dat we moeten kijken hoe dat verder evolueert. In de toekomst zelfs burgers decreten laten becommentariëren, daar heb ik op zich allemaal niet veel problemen mee, maar laten we stap voor stap te werk gaan en zien dat we dat op een ordentelijke manier in de markt zetten.

De voorzitter: De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (CD&V): Dank u wel.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

**VRAAG OM UITLEG van Stijn De Roo aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de werking van het MAGDA-platform
– 71 (2021-2022)**

Voorzitter: de heer Steven Vandeput

De voorzitter: De heer De Roo heeft het woord.

Stijn De Roo (CD&V): Minister-president, overheden moeten maximaal gebruikmaken van de gegevens waarover ze reeds beschikken. Het is hen niet toegelaten om gegevens op te vragen waarover ze reeds beschikken. Dat is een terechte werkwijze. Bij burgers, bedrijven en organisaties moet een overheid geen gegevens opvragen waarover zij beschikt.

De Vlaamse overheid werkt op deze manier vanuit het 'only once'-principe. Er worden geen vragen om informatie gesteld wanneer die informatie al bij de overheid is. Om te garanderen dat deze gegevensdeling tussen de verschillende overheden op een veilige manier kan gebeuren, werd het MAGDA-platform (maximale gegevensdeling tussen administraties) opgericht.

Minister-president, eerder hebt u erop gewezen dat u het MAGDA-platform verder hebt laten evolueren naar een schaalbaar gegevensdelingsplatform met een hogere stabiliteit en bedrijfszekerheid volgens de meest moderne architectuur en technieken. Aangezien steeds meer Vlaamse overheden en ook lokale besturen gebruikmaken van de diensten waarmee overheidsdata beschikbaar worden gesteld, was dat volgens u ook nodig.

Daarnaast wordt ook ingezet op de uitbouw van de MAGDA Documentendienst waarbij documenten vanuit de overheden op een snelle en efficiënte manier, zowel digitaal als op papier, verstuurd kunnen worden naar burgers en ondernemingen.

Minister-president, hoe wordt het gebruik van deze diensten verder opgevolgd? In welke mate wordt daarbij ook onderzoek gedaan naar de tevredenheid van de gebruikers over de geleverde dienstverlening? Worden de verschillende Vlaamse overheidsdiensten en de lokale besturen er actief toe aangespoord en aangemoedigd om volop gebruik te maken van de MAGDA-dienstverlening? Op welke manieren gebeurt dat? Hoe ziet u de werking van de MAGDA Documentendienst verder evolueren? Hoe worden burgers en ondernemingen ertoe aangemoedigd om de toelating te geven om documenten via hun eBox te ontvangen? Wordt daar een specifiek actieplan voor ontwikkeld?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Mijnheer De Roo, Digitaal Vlaanderen bouwt al jarenlang zowel het MAGDA-dienstenaanbod als de MAGDA-dienstverlening verder

uit. De gebruikscijfers van deze diensten worden systematisch opgevolgd. Het gebruik stijgt jaar na jaar. Zo zien we nu reeds voor de voorbije drie kwartalen van 2021 een stijging van 70 procent ten opzichte van dezelfde periode in 2020, naar een totaal van 360 miljoen transacties, dus op negen maanden tijd. Elk kwartaal worden deze gebruikscijfers ook gerapporteerd aan de belangrijkste interne en externe stakeholders.

De MAGDA-dienstverlening wordt ook stelselmatig verder uitgebouwd, met onder andere de introductie van een servicedesk, gebruikersomgeving en statuspagina in 2020 en het aanbieden van duidelijke 'service levels' in 2021. Deze 'service levels' omvatten de streeftijden waarbinnen het MAGDA-team meldingen van klanten beantwoordt en oplost. We zien hier duidelijk een positieve evolutie.

Op de jaarlijkse MAGDA-gebruikersdagen en op de Trefdag Digitaal Vlaanderen wordt in interactieve klantensessies onder andere gepolst naar de voornaamste wensen en verzoeken van onze klanten in verband met de MAGDA-dienstverlening.

Hiernaast sturen we eenmaal per jaar ook een online enquête uit om de klantentevredenheid in kaart te brengen en de visie van onze klanten op onze dienstverlening te capteren. De volgende enquête wordt verstuurd in de eerste week van oktober 2021, dat is deze week, zodat we de resultaten kunnen gebruiken voor onze interactieve sessie op de eerder genoemde Trefdag Digitaal Vlaanderen.

Via de enquête en de specifieke workshops willen we niet enkel de vinger aan de pols houden rond de klantentevredenheid, maar zorgen we er ook voor dat klanten mee richting kunnen geven aan de uitbouw van onze dienstverlening.

MAGDA is een van de bouwstenen aangeboden door Digitaal Vlaanderen, die samen met andere bouwstenen actief gepromoot worden bij zowel de Vlaamse overheid als de lokale besturen.

Het Bestuursdecreet werd dan ook in die zin aangepast dat het gebruik van het MAGDA-platform voor door de Vlaamse Regering erkende authentieke gegevensbronnen, namelijk het Rijksregister, de registers van de Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid en de Kruispuntbank van Ondernemingen, verplicht is geworden. Sinds het VDI-decreet (Vlaamse Dienstenintegrator, nu Digitaal Vlaanderen) van 2012 merkten we sowieso al op dat almaar meer Vlaamse overheidsinstanties vrijwillig een beroep doen op de VDI om op een zo efficiënt mogelijke manier authentieke gegevensbronnen die persoonsgegevens bevatten, te raadplegen of te ontsluiten. Met de invoering van deze decretale verplichting om een beroep te doen op de VDI, worden de Vlaamse overheidsinstanties en de lokale besturen die op digitaal vlak nog een weg moeten afleggen erop gewezen dat zij een beroep moeten doen op de VDI om persoonsgegevens bij authentieke gegevensbronnen te raadplegen.

We merken ook op dat veel van de gebruikers van het MAGDA-platform vragen stellen of een aansluiting aanvragen zonder daarover voorafgaand met het MAGDA-team in contact geweest te zijn. Door onder andere de stijgende naleving van het 'only once'-principe, de mond-aan-mondreclame en meer en meer bewustwording bij het doelpubliek van de mogelijkheden van MAGDA, zien we dat voor een groot deel het MAGDA-platform zichzelf verkoopt.

Desalniettemin blijft het inderdaad wel belangrijk om actief in te zetten op verschillende inspanningen om de MAGDA-dienstverlening in al haar facetten te blijven uitdragen. Het MAGDA-team heeft daartoe een heel breed palet van methodes om zowel de Vlaamse overheidsdiensten als de lokale besturen aan te moedigen om gebruik te maken van het MAGDA-platform. Ze maken daarbij gebruik van de klassieke methodes, zoals een website die alle informatie bevat

over het aanbod van de MAGDA-dienstverlening. Daarnaast zijn binnen het MAGDA-team en binnen Digitaal Vlaanderen heel wat personen actief betrokken bij de actieve begeleiding en het aanbrengen van gebruikers van MAGDA-diensten en wordt er continu gewerkt aan de uitbreiding van het aanbod van MAGDA.

Zo heeft het MAGDA-team een relatiebeheerder die optreedt als contactpersoon en actief inzet op marketing, door onder andere mailings uit te sturen als er nieuwe dienstverlening aangeboden wordt, werk- en gebruikersgroepen organiseert, deelneemt aan kennisdelingssessies van lokale besturen, de stuurgroep lokaal e-governement bijwoont enzovoort. Binnen het MAGDA-team is er ook een service integration manager actief, die klanten actief begeleidt bij het opmaken van de nodige juridische documenten, zoals machtigingen en protocollen, en die complexere klantvragen opneemt en mee begeleidt. Binnen Digitaal Vlaanderen zijn er ook accountmanagers actief voor de Vlaamse overheid én voor de lokale besturen en hun dienstenleveranciers. Zoals hoger vermeld, organiseert Digitaal Vlaanderen op geregelde basis verschillende ontmoetingsmomenten met klanten, zoals de Trefdag Digitaal Vlaanderen, de gebruikersdagen enzovoort. Daar worden succesverhalen van MAGDA-afnemers gedeeld. En dat kan natuurlijk inspirerend werken.

De aansturing van MAGDA gebeurt ook door de klanten van het MAGDA-platform, via onder andere het bestuurscomité Kruispuntbank Vlaanderen, dat driemaandelijks samenkomt en waar vertegenwoordigers van zowel lokale besturen als van de Vlaamse overheid vertegenwoordigd zijn. Ook voor de verschillende diensten, aangeboden door het MAGDA-platform, grijpt er veel sturing vanuit de gebruikers plaats. Zo zijn er verschillende werk- en gebruikersgroepen actief, bijvoorbeeld voor het domein Persoon, waarbinnen de gegevens uit het rijksregister besproken worden en kennis gedeeld wordt.

Naast de website en de actieve benadering voor de klanten, wordt er binnen het MAGDA-team ook sterk ingezet op het goed begeleiden van de klant via de gepaste digitale tools. Zo bouwde het MAGDA-team de voorbije jaren een laagdrempelige gebruikersomgeving uit met veel uitgebreide documentatie over alle beschikbare diensten op het MAGDA-platform, maar ook met handleidingen over hoe men machtigingen en protocollen kan aanvragen, met technische voorbeelden enzovoort. Als er dan nog vragen zijn, kan de klant via de MAGDA-helppdesктоepassing vragen stellen aan het MAGDA-team en de status van de beantwoording van zijn vraag ook opvolgen via diezelfde toepassing.

Daarnaast bouwde het MAGDA-team verschillende applicaties om het gebruik van authentieke gegevens via het MAGDA-platform nog toegankelijker en laagdrempeliger te maken. Enerzijds is er de tool MAGDA Online, waarbij lokale besturen en Vlaamse overheidsdiensten zelf geen applicatie meer moeten bouwen, maar de authentieke gegevens rechtstreeks kunnen raadplegen via een webtoepassing, beveiligd met eID of Itsme. Op dit moment kunnen via die toepassing het Rijksregister, de Kruispuntbank Sociale Zekerheid, de gegevens uit het kadaster, de Kruispuntbank Ondernemingen en de diplomagegevens bevroegd worden. Anderzijds wordt binnen MAGDA momenteel de tool Automatisch Advies gebouwd, waarmee de complexe bedrijfslogica van een klant op een eenvoudige manier kan worden afgehandeld. Op die manier moet een afnemer van het MAGDA-platform zelf geen applicaties meer bouwen, maar kan hij van generieke tools gebruikmaken.

Tot slot is het MAGDA-team ook heel actief in de verschillende trajecten die lopen in het kader van de digitale transformatie van de Vlaamse overheden en het relanceplan Vlaamse Veerkracht. Samen met de lokale besturen en het Agentschap voor Binnenlands Bestuur begeleidt het MAGDA-team verschillende lokale besturen die projectdossiers indienen binnen de projectoproep Gemeente zonder Gemeentehuis, ontwikkelt het nieuwe diensten binnen MAGDA Online na afstemming met de stakeholders enzovoort.

De MAGDA Documentendienst laat een Vlaamse entiteit of lokaal bestuur toe om geautomatiseerd digitale documenten te versturen naar een door de ontvanger geactiveerde e-box of e-mailadres of, indien die kanalen nog niet geactiveerd zijn, aangetekend per post te laten bezorgen. Er zijn momenteel reeds meer dan 12 miljoen documenten via die weg verstuurd, vanuit een tachtigtal overheids-administraties.

Met de middelen die beschikbaar worden gesteld vanuit het programma Vlaanderen Radicaal Digitaal II wordt die component uitgebreid met de mogelijkheid voor een ontvanger – dat kan een burger of een onderneming zijn – om ook digitaal te reageren op een ontvangen document. Die uitbreiding, de AntwoordHub, is momenteel in een verkennende fase en zal verder geïmplementeerd worden in de loop van 2022.

Daarnaast wordt er gekeken naar de mogelijkheid tot digitaal tekenen door de integratie met het digitaal tekenplatform. Op die manier wordt het elektronisch ondertekenen van documenten binnen de Vlaamse overheid en bij lokale besturen gefaciliteerd. Het digitaal tekenen van documenten alvorens ze te versturen naar de ontvanger vermindert de papierstroom drastisch en zorgt voor belangrijke tijdswinsten en een efficiënte bedrijfsvoering, zeker in tijden van maximaal plaats- en tijdonafhankelijk werken. Die bijkomende functionaliteit zal in het voorjaar van 2022 volledig geïntegreerd zijn.

Verder zal ook de mogelijkheid voorzien worden om vanuit het verzonden document digitaal te betalen. Zo kan bijvoorbeeld bij het versturen van de verkeersbelasting onmiddellijk ook de betaling doorgevoerd worden.

Daarnaast denken we ook aan de Vlaamse entiteiten of lokale besturen die niet over een volwaardig dossieropvolgingssysteem beschikken. Om de MAGDA Documentendienst ook voor hen toegankelijk te maken, worden de functionaliteiten van MAGDA Online uitgebreid om vanuit een generieke gebruikerstoepassing documenten te versturen en/of te ontvangen.

Andere zaken die op de roadmap staan voor 2022, zijn onder andere de implementatie van de functionaliteit om aangetekende gekwalificeerde e-mails te kunnen versturen, de integratie van authentieke bronnen om automatisch bijkomende informatie nodig ter verzending op te halen – bijvoorbeeld kadasterdiensten – en de generieke opzet van de briefgeneratiecomponent. Die laatste component moet worden gezien als een middel om vlotter brieven te kunnen aanmaken en versturen, en op die manier de drempel te verlagen voor de lokale besturen om documenten via digitale weg te versturen.

Door het vervullen van de documentproviderrol in het gefedereerde eBoxmodel kunnen Vlaamse entiteiten en lokale besturen ook op een vlottere manier aansluiten op die eBox, doordat een aantal administratieve, juridische en technische procedures op Vlaams niveau kunnen worden georganiseerd. Dat zal op zijn beurt leiden tot een verhoogde stroom van documenten vanuit die instanties naar de eBox, wat de burgers zal aanmoedigen om de eBox te activeren en te gebruiken. Die uitbreiding werd reeds ontwikkeld en wordt momenteel afgetoetst in een testomgeving. We verwachten ermee in productie te gaan in de loop van oktober 2021.

Los van bovenstaande uitbreidingen, die het voor overheidsinstanties en lokale besturen gemakkelijker moeten maken om documenten via digitale weg te versturen en die ontvangers kunnen aanmoedigen om de eBox te activeren en te gebruiken, heeft het elektronisch versturen van de COVID-19-vaccinatie-uitnodigingen natuurlijk een enorme boost gegeven aan het activeren van de eBoxen van de burgers. Sinds het versturen van de vaccinatie-uitnodigingen is het aantal

toestemmingen om de eBox te mogen gebruiken, gestegen met 90 procent naar een totaal van 2,7 miljoen gebruikers.

Daarnaast zorgen de agentschappen die gebruikmaken van de MAGDA Documentendienst eveneens voor bijkomende promotie. Denk maar aan het Agentschap Uitbetaling Groeipakket, dat alle informatie rond het groeipakket in de eBox van de burgers aanlevert. We verwachten eveneens een stijging in het aantal gebruikers van de eBox als de Vlaamse Belastingdienst (VLABEL) die eenmaal begint te gebruiken voor het versturen van de Vlaamse belastingbrieven. Ook het toenemende gebruik van bijvoorbeeld Mijn Burgerprofiel, als toegangspoort tot de eBox, draagt bij tot een laagdrempelige toegang tot de eBox.

Verder organiseren wij op regelmatige basis gebruikersgroepen om nieuwe mogelijkheden en functionaliteiten van de MAGDA Documentendienst in de kijker te zetten, om op die manier het draagvlak voor het gebruik van de eBox te vergroten. Wat betreft het gebruik van de eBox Onderneming door ondernemers is het voornamelijk het Agentschap Innoveren en Ondernemen (VLAIO) dat dat gebruik verder stimuleert.

Voorzitter, excuseer voor het heel lange antwoord, maar er is ook van alles aan de gang op dat vlak. En 2022 gaat daar een belangrijk realisatiejaar in zijn.

De voorzitter: Zoveel mag duidelijk zijn.

De heer De Roo heeft het woord.

Stijn De Roo (CD&V): Minister-president, ik dank u voor uw zeer uitgebreide antwoord. Er zaten inderdaad heel wat elementen in. Als ik het heel kort mag samenvatten, verkoopt het MAGDA-platform zichzelf en wordt er een massa aan ondersteuning voorzien voor gebruikers en klanten, zowel personeel als via een website en een aantal digitale tools. Ik ben tevreden met de stijging die werd waargenomen in de eerste drie kwartalen. U sprak over een stijging van plus 70 procent. Ik denk wel dat we mogen verwachten dat een stijging van het gebruik van het platform ook de komende jaren, met de verdere digitalisering van het relanceplan, alleen maar zal toenemen. We moeten daar positief naar uitkijken. Als we cijfers gaan vergelijken en zeker relatief gebruiken, zullen die zeer hoog stijgen in de komende periode.

Ik wilde heel kort inpikken over wat u zei rond de eBox en het digitaal gebruiken van een aantal documenten. Hoe meer de gebruikersvriendelijkheid toeneemt, hoe meer het gebruik zal toenemen. Denk maar aan een aantal digitale documenten die al worden aangeleverd. Zeker wanneer er een toepassing wordt voorzien om meteen digitaal te betalen, is dat een manier om een eBox goed te organiseren en dat zal ervoor zorgen dat het gebruik nog meer zal toenemen.

Daarbij aansluitend heb ik een bijkomende vraag. Toen in maart de eerste uitnodigingen voor de vaccinaties werden verzonden, was er via eBox een melding te zien. Daarin stond: 'Als je momenteel niet tot de doelgroep behoort, log dan later in.' De reden van die waarschuwing was dat het agentschap er wat voor vreesde dat een te grote toeloop ervoor zou kunnen zorgen dat het systeem overbelast zou raken, dat het MAGDA-platform dat daarmee integreert, er niet helemaal op was voorzien om zo'n grote toestroom aan mensen te verwerken.

U zegt dat VLABEL ook zou gaan gebruikmaken van de toepassing. Dan kun je wel wat pieken in een jaar verwachten waarop heel wat mensen tegelijkertijd op dat platform inloggen. Minister, ik heb een bijkomende vraag: zijn er sinds maart ook al stappen gezet? Zijn we er toekomstgericht voor aan het zorgen dat we ook een massale instroom van gebruikers op een goede manier kunnen verwerken?

De voorzitter: Mijnheer Vande Reyde, ik herinner u eraan dat u maximaal 2 minuten hebt. De heer Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Ik zal proberen mij daaraan te houden, voorzitter.

Ik wilde kort beginnen met te zeggen dat, als er ons een score wordt gevraagd, ik minstens een acht zou hebben gegeven aan de minister-president. Maar wij hebben helaas geen Krant van Vlaams-Brabant. Ik zie de heer Coel knikken. Dus ja, er zijn al twee Vlaams-Brabanders die een hogere score zouden geven.

Eerst wil ik zeggen dat wij ook gebruikmaken van het MAGDA-platform. Dat is echt fantastisch. Als je ziet welke bronnen die kunnen raadplegen... Dat is echt een enorme hulp voor lokale besturen en dat past in de hele evolutie van een Gemeente zonder Gemeentehuis. Dat is echt de goede weg. We hebben het in het begin van de legislatuur al gehad over het ontsluiten van meer data enzovoort. Informatie Vlaanderen is daar fantastisch op weg, als je ziet welke zaken zij sindsdien hebben ontwikkeld.

Ik heb een bijkomende vraag. Ze gaat een beetje ruimer dan deze discussie. Maar je ziet nu ook dat heel wat gemeenten zelf nieuwe informatie beginnen te vergaren en daarbij soms ook een beetje uit de bocht gaan. Ik geef als voorbeeld het recente voorval waarbij een stad camera's plaatst om bepaalde sportbewegingen in kaart te brengen, om te kijken hoe mensen aan het sporten zijn. En ook al kan dat wettelijk en volgens de privacyregels, we voelen allemaal aan dat dat toch wel een brug te ver is. Kan er vanuit Informatie Vlaanderen misschien werk worden gemaakt van een soort van guidelines of good practices, waarbij je lokale besturen informeert over hoe zij bepaalde informatie kunnen vergaren?

De wetgeving kennen zij natuurlijk wel, maar het gaat ook over wat maatschappelijk wenselijk is en wat niet. We moeten vermijden dat we in een soort van bigbrothermaatschappij komen waar uiteindelijk alles is toegestaan.

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Mijnheer De Roo, bij alle nieuwe applicaties die toegevoegd worden, worden capaciteitsinschattingen gedaan en worden de systemen daarop aangepast. Als men inderdaad in het belastingtraject gaat, dan weet men dat die pieken heel hoog in een beperkte tijd kunnen zijn. Daar wordt continu rekening mee gehouden.

Mijnheer Vande Reyde, uw vraag is heel terecht. Er is trouwens permanent uitwisseling met de lokale besturen over wat kan en wat niet kan. Maar als lokale besturen dingen doen die sommigen verantwoord vinden maar anderen niet, dan moet de lokale democratie spelen. Dat is niet de taak van Digitaal Vlaanderen. Het moet wel good practices aanreiken. Versta me niet verkeerd. Maar om daarin politieagent te spelen? Ik denk dat daar de lokale democratie haar rol moet spelen.

De voorzitter: De heer De Roo heeft het woord.

Stijn De Roo (CD&V): Minister-president, we gaan altijd verder in de digitalisering van Vlaanderen. Het is ook een zeer belangrijk onderdeel van de relance. Het delen van data moet dan ook vlot, veilig en gebruiksvriendelijk kunnen gebeuren. Ik reken erop dat u de werking van het MAGDA-platform maar zeker ook van de eBox Vlaanderen verder blijft opvolgen. Als die systemen effectief veilig en gebruiksvriendelijk zijn, dan zullen die zich in de toekomst zelf verkopen. Zo kunnen we zowel burgers als bedrijven overtuigen om de digitale stap zetten.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Stijn De Roo aan Matthias Diependaele, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed, over de gewijzigde registratierechten – 79 (2021-2022)

Voorzitter: de heer Steven Vandeput

De voorzitter: De heer De Roo heeft het woord.

Stijn De Roo (CD&V): Minister, de Vlaamse minister-president heeft in zijn Septemberverklaring belangrijke wijzigingen aangekondigd binnen de registratierechten. Wie in Vlaanderen een enige en eigen woning aankoopt om zelf in te gaan wonen, zal vanaf 2022 de helft zoveel registratierechten betalen: 3 in plaats van 6 procent. Bij de aankoop vanaf een tweede woning stijgen de rechten van 10 naar 12 procent. De meeneembaarheid van de registratierechten wordt uitgefaseerd tegen 2024.

De lagere registratierechten zullen onder andere jonge kopers en gezinnen toelaten om met minder eigen kapitaal een eigen woning te verwerven.

Op het moment van de aankondiging waren nog niet alle details bekend. Verschillende notarissen hadden de handen vol met het beantwoorden van vragen van kopers en verkopers die op dit moment gevat zijn door de beslissing die werd genomen door de Vlaamse Regering. Er werden voorlopige adviezen gegeven op basis van een mededeling die de notarissen hebben ontvangen. Ik citeer: "Wat de afschaffing van de meeneembaarheid betreft, zou echter in een overgangsmaatregel worden voorzien. Tot 31 december 2023 zou een koper de keuze hebben tussen meeneembaarheid of het verlaagde tarief van 3% (in de hypothese dat de aankoop een enige, eigen woning betreft). Indien de aankoop van de nieuwe gezinswoning niet de enige, eigen woning betreft of het voordeel van de meeneembaarheid groter zou zijn dan het voordeel van het verlaagde tarief van 3% (t.a.v. de huidige 6%), zou de koper dus nog 2 jaar kunnen opteren voor meeneembaarheid."

Maar er werden ook, onder andere in de media, creatieve oplossingen voorgesteld, zoals het in onderling akkoord laattijdig laten verlijden van aktes met betaling van een boete.

De informatiedoorstroming naar de notariaten is natuurlijk van cruciaal belang voor het maken van berekeningen en voor het voorstellen van correcte oplossingen.

Minister, wanneer zou alle informatie bij de notariaten ter beschikking moeten zijn?

Hoe zit de uitfasering van de meeneembaarheid precies in elkaar?

Hoe flexibel zal Vlaanderen zich opstellen ten aanzien van die creatieve oplossingen die bijvoorbeeld rekenen op een relatief beperkte boete bij laattijdige ondertekening van een akte?

En ten slotte, personen die een bouwgrond aankopen hebben vijf jaar de tijd om op de plaats van het aangekochte onroerend goed de hoofdverblijfplaats te vestigen. In het geval van meeneembaarheid door teruggave moet de verkoop van de oude woning een vaste datum bezitten binnen de vijf jaar na de notariële akte van aankoop van het onroerend goed. Hoe is de regeling daarvoor precies voorzien?

De voorzitter: Minister Diependaele heeft het woord.

Minister Matthias Diependaele: Mijnheer De Roo, de minister-president heeft in de Septemberverklaring inderdaad een aantal belangrijke wijzigingen in het

verkooprecht aangekondigd om ervoor te zorgen dat de droom van vele Vlamingen om een eigen woning te verwerven kan worden gerealiseerd. Onder meer de coronacrisis, maar ook de lage rente en een volatiel beursklimaat heeft vele investeerders naar de vastgoedmarkt geleid. Maar hierdoor zijn ook de prijzen van de woningen flink de hoogte in geduwd.

Daarom heeft de Vlaamse Regering beslist om het registratietarief van 6 procent voor de enige eigen woning verder te verlagen naar een tarief van 3 procent. Een eigen woning kunnen bezitten, is immers nog steeds een uitstekende sociale bescherming.

Daartegenover staat dat de tarieven zullen verhogen voor personen die een tweede, derde, enzovoort woning wensen te kopen, meer bepaald van 10 naar 12 procent. Hiermee wil de Vlaamse Regering in de eerste plaats een verdere oververhitting van de woningmarkt in Vlaanderen tegengaan, maar tegelijk kun je het ook zien als een 'upfront' afroaming van een zeer klein deel van de potentiële meerwaarde voor beleggers in vastgoed. Dat lijkt me niet onredelijk en zorgt voor een globale maatschappelijke meerwaarde.

Tot slot zal ook het bestaande gunstregime van de meeneembaarheid geleidelijk aan worden uitgefaseerd om eind 2023 te verdwijnen.

Gelet op het feit dat de wijzigingen momenteel nog concreet worden uitgewerkt en het ontwerp van decreet ook nog niet aan de Vlaamse Regering is voorgelegd, bent u wel heel vroeg met uw vraag. Het is voor mij als minister dan ook moeilijk om een antwoord te geven, want het moet allemaal nog worden goedgekeurd binnen de regering en het parlement.

Maar ik ga hier niet flauw over doen. Ik versta de urgentie en de roep om snel duidelijkheid te verschaffen heel goed. We krijgen die vragen trouwens ook.

De kranten stonden er vorige week al vol van. En iedereen kent wel iemand die op zoek is naar een nieuwe woning of op het punt staat om een woning te kopen, of al recent een verkoopcompromis heeft ondertekend. En vooral die laatste groep wil nu snel duidelijkheid en het liefst ook een oplossing om toch nog van de verlaagde tarieven te kunnen genieten.

Ik kan u verzekeren dat zowel ikzelf als mijn kabinet en mijn administratie al een hele week met man en macht aan het werken zijn om de genomen beslissingen in ontwerp teksten te gieten en dat daarbij permanent is afgestemd met het notariaat.

We vertrekken daarbij uiteraard van de door de Vlaamse Regering genomen beslissingen in aanloop naar de Septemberverklaring, maar tegelijk zijn ook de door u aangehaalde punten, of mogelijke pijnpunten als u dat liever hoort, ons ook bekend. Wees gerust, we zullen daarbij een inwerkingtredings- en een overgangsbepaling uitwerken die vertrekt vanuit verstandig pragmatisme en zoveel als mogelijk in het voordeel is van de burger. Anders gezegd, we gaan ervoor zorgen dat al die zogenaamde creatieve oplossingen waar u aan refereert, niet nodig zullen zijn.

In antwoord op uw vragen wil ik er toch nog twee dingen over zeggen.

Reeds dinsdagnamiddag 28 september werd een overzicht van de genomen maatregelen met zoveel als mogelijk praktische info op de website van de Vlaamse Belastingdienst geplaatst en werden ook de mensen van de 1700-lijn en de medewerkers van de Vlaamse Belastingdienst die telefoons en e-mails beantwoorden, gebriefd omtrent de inhoud die aan burgers, vastgoedmakelaars of notarissen kon worden gegeven. Om dat allemaal te kunnen doen, is er niet het

voorbije weekend maar het weekend daarvoor doorgewerkt, waarvoor ik al die mensen die dat hebben gedaan, hartelijk dank.

Vervolgens heeft ook de Nationale Kamer van Notarissen op donderdag 30 september een zogenaamd 'enot'-bericht uitgestuurd om verder duidelijkheid te geven aan de notariaten.

Ik denk dat ik terecht mag zeggen dat hiermee erg kort op de bal is gespeeld. Vanuit het notariaat werd mij bevestigd dat hiermee ook de druk van de ketel is gehaald.

Anderzijds wil ik u ook begrip vragen voor het feit dat ik hier niet voor mijn beurt kan spreken. Bovendien zal de wetgeving pas definitief zijn wanneer dit parlement de decretale aanpassingen goedkeurt.

De Vlaamse Belastingdienst heeft intussen de ontwerp teksten klaar. We gaan die nu binnen de Vlaamse Regering verder bespreken en desgevallend afronden en goedkeuren om ze dan vervolgens met het Vlaams Parlement te bespreken. Alle verdere details geef ik u dus graag in een volgende commissie Financiën en Begroting bij de bespreking van het programmadecreet 2021.

Mijnheer De Roo, in alle eerlijkheid, dat is een heel lange manier om te zeggen dat we dat de komende dagen definitief zullen afzeggen, maar dat u wel heel snel bent met uw vraag. Ik kan niet vooruitlopen op de gesprekken met de collega's. Niet dat ik veel problemen verwacht, integendeel zelfs, maar de beleefdheid gebiedt mij om dat nu nog onbeantwoord te laten.

De voorzitter: Het leven is aan de rappen, mijnheer De Roo. U hebt het woord.

Stijn De Roo (CD&V): Dank u, minister. Het leven is aan de rappen, zegt de voorzitter, maar als je te rap bent, kunnen niet alle details worden vrijgegeven. Ik heb daar natuurlijk alle begrip voor, minister, maar veel mensen horen de Septemberverklaring, lezen het in de media en willen graag weten wat dat betekent voor hun eigen situatie. Vandaar de keuze om de vraag snel in te dienen.

Ik heb in uw antwoord vooral gehoord dat u zich flexibel zult opstellen zodat een aantal creatieve oplossingen niet meer nodig zullen zijn. Ik denk dat dat een goede zaak is. We zitten met een aantal hervormingen van de afgelopen jaren van de registratierechten. Dan lijkt het mij zeker goed dat mensen zich niet meer benadeeld voelen door het ene of het andere systeem en dat ze een soort keuzevrijheid hebben.

Ik heb nog een bijkomende vraag. Misschien kunt u er niet op antwoorden, maar dan hoop ik dat u ze meeneemt. Ik heb een aantal maanden geleden nog gesproken over het huidige systeem in de Codex Fiscaliteit: naast het verlaagde registratietarief is er nog een extra rechtenvermindering van 5600 euro voor woningen die in de categorie 'bescheiden woning' vallen. Voor energetische renovaties zit daar ook nog een bedrag van 4800 euro bij. Dat gaat voor een maximale verkoopprijs tot 200.000 euro en in de kernsteden tot 220.000 euro, waardoor je op die extra gunstmaatregel kunt rekenen.

Vind in een kernstad als Gent nog maar eens een huis dat voldoet aan die voorwaarde van 220.000 euro. Ik heb u toen gevraagd of het mogelijk zou zijn om dat bedrag te indexeren en een stukje te laten meegroeien met de woningprijzen. Blijft het voordeel voor de kopers van een bescheiden woning overeind? Ziet u in de wijzigingen die nu zijn doorgevoerd ook mogelijkheden voor een aanpassing of een indexering van die grensbedragen van 200.000 en 220.000 euro?

De voorzitter: Minister Diependaele heeft het woord.

Minister Matthias Diependaele: Het is natuurlijk uitdagend. We moeten die zaken nog bespreken.

De voorzitter: Minister, ik moet u onderbreken. Ik zie dat mevrouw Van dermeersch, weliswaar net te laat, haar hand heeft opgestoken. Ik ga haar toch de kans geven een vraag te stellen.

Anke Van dermeersch (Vlaams Belang): Dank u wel, voorzitter. Het is inderdaad zeer vroeg om deze vraag te stellen omdat het nog niet is goedgekeurd. Omdat u zegt dat u pragmatisch te werk gaat, minister, had ik toch graag gehad dat u een beetje rekening zou houden met de praktijk. Daarom zou ik graag een voorbeeld geven. Als men een gemiddelde woning van 300.000 in het oude systeem koopt, betaalt men 6 procent. Dan komt men aan 18.000 euro. Als men de meeneembaarheid van het oude systeem heeft, dat wordt afgeschaft, dan mag men daarbij een bedrag met een plafond van 13.000 euro aftrekken en moet men 5000 euro betalen. In het nieuwe systeem zouden de mensen die een huis van 300.000 euro kopen, 3 procent betalen. Dat is 9000 euro. Daar zit een verschil op in hun nadeel. Zij betalen 4000 euro meer dan in het nieuwe systeem. Als het mensen zijn die iets meer verdienen, en dat is al meer dan gemiddeld, en een huis kopen van 600.000 euro, dan betalen ze in het oude systeem 6 procent of 36.000 euro. De meeneembaarheid van het oude systeem maakt dat er 13.000 euro af kan en dat zij 23.000 betalen. In het nieuwe systeem zal iemand met een huis van 600.000 euro registratierechten van 3 procent betalen. Dat is maar 18.000 euro, tegen 23.000 in het oude systeem. Dan doen ze een voordeel van 5000 euro. Het kan toch niet de bedoeling zijn om met de hele hervorming die u ter goedkeuring gaat voorleggen aan de regering en aan het parlement, dat mensen die een gemiddelde woning van 300.000 euro als enige woning kopen, een nadeel zullen hebben in vergelijking met mensen die meer begoed zijn en een huis met een hogere aankoop prijs als eerste en enige woning kunnen kopen. Ik wil vragen wanneer u een ontwerp opstelt om rekening te houden met het praktijkvoorbeeld dat ik zonet gaf, zodat het geen asociale maatregel wordt. Dat zou natuurlijk moeilijkheden geven en daar zullen wij niet mee akkoord kunnen gaan. Vandaar mijn praktische vraag met dit cijfermateriaal.

De voorzitter: Minister Diependaele heeft het woord.

Minister Matthias Diependaele: Wat die laatste vraag betreft, klopt de reksom natuurlijk. Dat is de reden waarom we een overgangperiode van twee jaar zullen hebben. We geven mensen twee jaar de tijd om te kijken hoe ze daar het liefst mee omgaan en om hun voordeel te berekenen. Twee jaar lang mogen mensen het voor hen meest voordelige systeem kiezen.

Mijnheer De Roo, zoals gezegd moeten we nu nog afspreken. U hebt er zelf naar verwezen. Men heeft 5600 euro voordeel bij 6 procent voor een bescheiden woning en 4800 euro of 5 procent als men een energetische renovatie doet. Dat vermindert per procent. Die logica zit daar al ingebouwd. We zullen dat intern moeten bekijken en de gesprekken nog voeren over hoe we daarmee omgaan.

De voorzitter: Mijnheer De Roo heeft het woord.

Stijn De Roo (CD&V): Dank u, minister, voor uw extra antwoord. De kernboodschap is natuurlijk dat men minder eigen startkapitaal zal nodig hebben om een eigen huis te kopen. Ik denk dat we vooral moeten afwachten wat het effect daarvan zal zijn op de oververhitte woningmarkt en hoe de prijzen zullen evolueren, zeker in het instapsegment.

Het lijkt mij zeer goed om de details verder uit te werken en daar snel over te communiceren. Daar wacht ik zeker en vast op. Het is ook goed dat de grensbedragen voor die bescheiden woningen worden meegenomen in de bespreking,

om die te herbekijken en eventueel aan te passen aan de huidige realiteit van de woningprijzen in Vlaanderen. Ik wacht af en ik kijk alvast uit naar de voorstelling van de uitgewerkte maatregel.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.